

Evangeelne-luterlik Lunastuse Kirik Leipzig-Wahrenis (algupärane nimi teadmata, praegune nimetus pärineb 1935. aastast)

Ajaloost

Wahren asub vana kaugtee hargnemiskohas. Tulles Merseburgist või Hallest, hargnes tee siit edasi Taucha või Leipzigi suunas. 10. sajandil rajati tookordsele sorbide alale sakslaste tugipunkt. Esmakordselt mainitakse ajaloos tugipunkti 1004. aastal kuningas Heinrich II poolt Warimis väljastatud ürikus. (Leipzigit seevastu mainitakse ajaloos esmakordselt 1015. aastal.)

Saksa asunduse laienemise tõttu tekkis 1100. aastate paiku aadlimõis, mille juurde kuulus puidust kihelkonnakirik. 1200 aastaks oli ehitatud puukiriku asemele kivikirik. Esiolgne müüritis on säilinud tänini veel altariruumi seintes ning kiriku löövis. Kaks väikest hästisäilinud ümarkaartega akent avastati ja taastati 1992 aastal renoveerimistöde käigus.

15 sajandi II poolel võeti ette laiaulatuslikud ümberehitustööd. Kirik sai endale silmatorkava torni. Kiriku löövi aknaid suurendati ning neile anti teravkaarne kuju. Laiendati ka kooriruumi. Kooriruumi idapoolse akna raamistik on tolleaegsetest vanadest vormitellistest. See kõik kokku annab Wahreni kirikule äravahetamatult omapärase ilme.

Reformatsioonijärgul aastatel 1544-1562 hoonet ehituslikult ei muudetud. 1629/30 rajati uus, väljast manieristliku katmikviiluga kaunistatud õpilaste kirikulööv (koht kantori ja õpilaskoori jaoks). Kui orel 1697. aastal kiriku läänekülge paigaldati ning kantor sealt kirikumuusikat dirigeerima hakkas, muudeti õpilaskoori osa von Stammerite rüütlimõisa perekonna loožiks. Barokiajastul kõrgendati empoore teise korruse jagu. 1736 liideti hilisgootilik, 1497. aastast pärinev tiibaltar nikerdustega raamistatud tagaseinaga.

1844. aastal eemaldati tiibaltar tagaseinast ning asendati kantsliga, mis seni oli asetunud kirikulöövi kagunurgas. Toonase renoveerimise tulemusel saavutati paremini valgustatud ja sõbralikum ruum, mis vastab enam-vähem ka praegusele väljanägemisele.

Aastatel 1901 kuni 1903 viidi läbi kiriku moderniseerimistööd, mille käigus säilitati suur osa keskaegsest ehituslikust substantsist. Seda tänu tuntud kunstiajaloolase Cornelius Gurlitti (1850-1938) rangele järelvalvele. Ehituslikud uuendused aga pärinevad arhitektilt Fritz Drechsler (1861-1922), kes kasutas teadlikult tol ajal leviva Leipzigi juugendstiili sugemeid. Sellest ajast pärinevad ka torni külgsissepääsud ja endisesse rüütlimõisa looži viib trepp. Lõunapoolne juurdeehitus, vana kabel on aga pärit 1668. aastast.

Vanavara, originaalesemad, vaatamisväärsused:

Romaani stiil: ristimiskivi, valmistatud käsitöömeistrite poolt enne 1200 a, algselt punast tooni, praegu kasutusel lihavõtteküünla alusena.

Gooti stiil: 1497. aastal ehitatud tiibaltari jäänused (12 apostlit) ja osaliselt ka predella, tiibaltari alaosa (kahe jõulupildiga); tornikelder, praegu ristimiskabel kahe kiilkaar-piluaknaga; keskmise kooriruumi akna välikujundus.

Renessanss: Georg Blancki (†1579) ja Magdalena Blancki, sünd. von Einsiedel (†1597) hauakivid; kantser, märkimisväärne tiseritöö nikerdus- ja puumosaiik, valminud 1600. aastatel, 1844. aasta ümberehituste tõttu ainult osaliselt säilinud.

Barokk: pastor Magister Caspar Nicolai (†1707) hauakivi; altari tagakülg 1736. aastast.

Juugendstiil: 2 sepisrauast armulauavõret (altari küljel), lugemispult ja puidust ristimisvaagen (kõik valmistatud Fritz Drechsleri kavandi järgi 1903. aastal).